

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **Občanské sdružení LÍPA 2000**, se sídlem Gregorova 127/12, Písek, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, se sídlem U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 4. 2008, č. j. 10 Ca 32/2008 - 36,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 4. 2008, č. j. 10 Ca 32/2008 - 36, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením ze dne 24. 4. 2008, č. j. 10 Ca 32/2008 - 36, Krajský soud v Českých Budějovicích zastavil řízení o žalobě žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 2. 2008, č. j. KUJCK 1415/2008 OREG/3, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl jako nepřípustné odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Písek č. j. výst/276221229/0/2007/Kl-5/ÚŘUS/Rozh, ze dne 29. 10. 2007, a současně toto rozhodnutí k odvolání M. P. zrušil a věc vrátil Městskému úřadu Písek k novému projednání. Rozhodnutím Městského úřadu v Písku ze dne 29. 10. 2007 bylo rozhodnuto o umístění stavby „Garáže ulice 17. listopadu v Písku u bytového domu Porfin“.

Krajský soud v Českých Budějovicích v odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že současně s podáním žaloby vznikla žalobci poplatková povinnost, proto byl dne 5. 3. 2008 vyzván k zaplacení soudního poplatku. Žalobce požádal o osvobození od soudního

poplatku, krajský soud jej však usnesením ze dne 27. 3. 2008 neosvobodil a současně mu zaslal výzvu k zaplacení soudního poplatku s poučením o důsledcích nezaplacení. Dne 1. 4. 2008 žalobce soudu sdělil, že poplatek zaplatit nemůže, neboť nemá finanční prostředky z důvodu nemajetnosti, a poukázal na to, že zastavením řízení by mu vznikla újma na základním právu na spravedlivé projednání jeho záležitosti soudem. Žalobce ve stanovené lhůtě ani do doby rozhodnutí soudu soudní poplatek nezaplatil a byl na následky nezaplacení upozorněn, proto soud řízení zastavil.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítal nesprávnost a nezákonnost postupu krajského soudu, který mu odepřel spravedlivou ochranu práv a oprávněných zájmů meritorním projednáním a rozhodnutím jeho záležitosti. Protiústavnost napadeného usnesení spatřoval stěžovatel v porušení čl. 1, čl. 3 odst. 1, čl. 36, čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a v porušení čl. 6 odst. 1 a čl. 14 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod diskriminací založenou na nemajetnosti stěžovatele. Stěžovatel dále namítal nespravedlnost usnesení o neosvobození od soudního poplatku, proti němuž podle poučení není žádný opravný prostředek přípustný, a nespravedlnost a nesmyslnost usnesení - výzvy k zaplacení soudního poplatku, neboť krajský soud věděl, že stěžovatel tento poplatek pro nedostatek finančních prostředků zaplatit nemůže. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a přiznal mu osvobození od soudních poplatků.

Žalovaný ve svém vyjádření označil postup krajského soudu za zcela souladný s právními předpisy a navrhl zamítnout kasační stížnost pro nedůvodnost.

Dne 13. 8. 2008 byla věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou, neboť podle jeho konstantní judikatury *v řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského, resp. krajského soudu, o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku za předchozí kasační stížnost by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému a ve svém důsledku by popíralo smysl samotného řízení. Tato okolnost proto sama o sobě nemůže bránit projednání věci a vydání meritorního rozhodnutí* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c)) nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d)), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 10. 3. 2008 požádal o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 27. 3. 2008, č. j. 10 Ca 32/2008 - 25, stěžovatele od zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč neosvobodil. V poučení soud uvedl, že proti tomuto usnesení není řádný opravný prostředek přípustný.

Stěžovatel ve lhůtě pro podání kasační stížnosti reagoval na toto usnesení podáním ze dne 31. 3. 2008, ve kterém namítal, že soudní poplatek ve výši 2000 Kč zaplatit nemůže, protože na jeho zaplacení nemá finanční prostředky z důvodu nemajetnosti, což doložil v podání ze dne 20. 3. 2008. Stěžovatel konstatoval, že zastavením řízení by mu vznikla újma na základním právu na spravedlivé projednání jeho záležitosti soudem v přiměřené lhůtě a bez zbytečných průtahů, ústavně zaručeném v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod spolu s čl. 10 Ústavy České republiky a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Krajský soud však po marném uplynutí lhůty k zaplacení soudního poplatku řízení o žalobě ze dne 26. 2. 2008 zastavil.

Nejvyšší správní soud předně zdůrazňuje, že krajský soud v usnesení o neosvobození od soudního poplatku poskytl stěžovateli nedostatečné a zavádějící poučení, že proti němu není řádný opravný prostředek přípustný. Toto poučení je sice z formálního hlediska správné, neboť ve správním soudnictví žádné řádné opravné prostředky neexistují, nicméně může v účastnících řízení evokovat dojem, že proti takovému usnesení nelze uplatnit žádný opravný prostředek.

S takovým názorem se však Nejvyšší správní soud nemůže ztotožnit. Z jeho konstantní judikatury naopak jednoznačně vyplývá, že usnesení o neosvobození od soudních poplatků není ani rozhodnutím dočasné povahy, ani se jím neupravuje vedení řízení, a proto není pochyb o přípustnosti jeho přezkumu v kasačním řízení. Nejvyšší správní soud k tomu odkazuje např. na svůj rozsudek ze dne 30. 3. 2004, č. j. 1 Afs 5/2003 - 54, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 311/2004, www.nssoud.cz, jehož předmětem byl právě přezkum usnesení o zamítnutí návrhu na osvobození od soudních poplatků.

Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že proti usnesení, jímž krajský soud neosvobodil účastníka řízení od soudního poplatku za řízení, je kasační stížnost přípustná.

Je tedy zřejmé, že zmíněné usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 3. 2008, č. j. 10 Ca 32/2008 - 25, obsahuje nesprávné poučení. Za této situace Nejvyšší správní soud považuje citované podání stěžovatele ze dne 31. 3. 2008 za kasační stížnost proti usnesení, jímž stěžovatel nebyl osvobozen od zaplacení soudního poplatku. Tento závěr učinil Nejvyšší správní soud na základě posouzení obsahu uvedeného podání, podobně jako ve věci vedené pod sp. zn. 4 As 18/2008, ve které obdobné podání za kasační stížnost považoval.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že se stěžovatel před vydáním napadeného usnesení o zastavení řízení bránil proti usnesení o neosvobození od soudního poplatku, a to podáním kasační stížnosti, kterou však krajský soud před zastavením řízení nepředložil Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *nepředloží-li krajský soud k rozhodnutí kasační stížnost proti usnesení, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o ustanovení advokáta, a nařídí a provede jednání, je řízení zatíženo vadou, která může mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé* [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. *Takový postup popírá právo na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod)* [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 72/2004 - 80, ze dne 14. 4. 2005, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 607/2005, www.nssoud.cz].

V projednávané věci nastala analogická situace, jakou popisuje citovaný judikát. Skutečnost, že krajský soud nepředložil kasační stížnost proti svému usnesení o neosvobození od soudních poplatků k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu, představuje v právním státě nepřipustný zásah do práva stěžovatele na přístup k soudu, upraveného v čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovateli bez pochyby náleží právo, aby Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost jeho kasační stížnosti proti usnesení, kterým jej krajský soud neosvobodil od soudního poplatku, a to dříve, než krajský soud řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku zastaví. Pokud by Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí o neosvobození stěžovatele od soudního poplatku a zavázal krajský soud k tomu, aby stěžovatele osvobodil, nebylo by již možné řízení z tohoto důvodu zastavit. Rozhodnutí o kasační stížnosti, která nebyla Nejvyššímu správnímu soudu předložena, má tedy nepopíratelný vliv na další postup a rozhodování krajského soudu v této věci.

Nejvyšší správní soud tak shledal, že řízení u krajského soudu bylo stíženo zásadní vadou, neboť soud porušil právo stěžovatele na přístup k soudu, když stěžovateli odňal možnost dosáhnout zrušení usnesení, kterým nebyly osvobozen od soudního poplatku, a řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil.

Popsaná vada činí napadené usnesení krajského soudu o zastavení řízení nezákonným ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. K této vadě řízení musel Nejvyšší správní soud přihlídnout z úřední povinnosti, proto se pro nadbytečnost nezabýval jednotlivými kasačními námitkami.

Nejvyššímu správnímu soudu tedy nezbylo, než usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 4. 2008, č. j. 10 Ca 32/2008 - 36, pro jeho nezákonnost zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na krajském soudu nyní bude, aby v souladu s § 108 s. ř. s. předložil Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 3. 2008, č. j. 10 Ca 32/2008 - 25.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. září 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu